

Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen

Klaagschriftnummer: K/20.0004

De Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen behandelt het klaagschrift dat op 14 juli 2020 is binnengekomen bij de klachtencommissie. De klacht is ingediend namens klager door de advocaat. De klacht betreft het niet houden aan de in de beschikking van de zorgmachtiging afgegeven geldende termijn voor insluiting. Tevens is in de klacht gemotiveerd verzocht om schadevergoeding. De klacht is gericht tegen de behandelverantwoordelijke.

Verloop van de klachtprocedure

Het klaagschrift is ontvangen op 14 juli 2020. Op 16 juli 2020 heeft de behandelverantwoordelijke telefonisch laten weten met ingang van 22 juli wegens vakantie afwezig te zijn. Namens de behandelverantwoordelijke wordt het verweer gevoerd door de directeur inhoudelijke zaken Cluster Acute Zorg a.i. (verder ook te noemen: verweester). Op 23 juli 2020 is de schriftelijke reactie van de Raad van Bestuur ten aanzien van het verzoek om schadevergoeding ontvangen. Op 24 juli 2020 is de schriftelijke reactie van verweester ontvangen. Partijen hebben een afschrift van elkaars stukken ontvangen.

In verband met de maatregelen omtrent het Corona-virus is het niet mogelijk om een zitting op locatie te houden. Klager, zijn advocaat en verweester en de jurist gezondheidsrecht zijn gehoord middels een beeldverbinding via Microsoft Teams.

Schriftelijke stukken (klachtdossier):

- Klaagschrift, ontvangen op 14 juli 2020;
- Verweerschriften, ontvangen op 23 en 24 juli 2020.

Hoorzitting van 29 juli 2020. Hieraan namen deel:

- klager, bijgestaan door de advocaat;
- verweester bijgestaan door de jurist gezondheidsrecht.

en voor de klachtencommissie:

- de voorzitter klachtencommissie;
- de psychiater, lid klachtencommissie;
- de voormalig OGGZ-coördinator, lid klachtencommissie;

Voor de verslaglegging nam de ambtelijk secretaris klachtencommissie, deel.

De inhoud van het klaagschrift en de verweerschriften wordt hier als herhaald en ingelast beschouwd.

De klacht

Klager heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klager is op 24 april 2020 in het kader van uitvoering van de zorgmachtiging dd. 22 april 2020 opgenomen in de Kliniek Groningen. Klager is direct na binnenkomst gesepareerd. Deze separatie (insluiting) heeft tot 2 juni 2020 voortgeduurd. Vanaf 2 juni 2020 heeft klager weliswaar nog in de separeer verbleven tot de beëindiging van de opname in de Kliniek Groningen op 26 juni 2020, dit was echter met toestemming van klager. Klager is van mening dat de periode van 2 mei tot 2 juni 2020 onrechtmatig is geweest. Klager heeft de separatie als zwaar ervaren. Uiteindelijk werd het wel beter, klager mocht naar een andere separeer met eigen toilet en kraan. Dat was iets beter.

De advocaat heeft eerder namens klager een verzoek tot schadevergoeding omtrent de onrechtmatige insluiting van klager bij de Raad van Bestuur van Lentis ingediend, welke op 30 juni 2020 schriftelijk is afgewezen. De Raad van Bestuur heeft laten weten dat in de beschikking van de zorgmachtiging van de Rechtbank niet is opgenomen dat de insluiting niet aaneensluitend zou mogen worden toegepast. Daarnaast is de Raad van Bestuur van mening dat de termijn van insluiting zou moeten kunnen doorlopen totdat de rechter over het verzoekschrift voor een wijziging van de zorgmachtiging heeft geoordeeld, ook wanneer dit de termijn overschrijdt die in de eerdere beschikking is toegewezen.

De advocaat licht toe dat de klacht moet worden gezien als om duidelijkheid te verkrijgen over op welke wijze de in de oorspronkelijke zorgmachtiging opgelegde periode van insluiting mag worden toegepast. En of de toepassing van dwang mag worden voortgezet wanneer de rechtbank te laat een beslissing neemt over het verzoek tot wijziging van de zorgmachtiging en op welke wijze dit dan kan geschieden.

In de oorspronkelijke beschikking dd. 22 april 2020 heeft de rechtbank Groningen Lentis onder meer toestemming gegeven om klager gedurende de looptijd van de zorgmachtiging (zes maanden) drie keer één week, in totaal drie weken, in te sluiten. De rechtbank is tot dit besluit gekomen na onder meer bestudering van het ingediende Zorgplan en het verzoek van de officier van justitie. In het zorgplan werd verzocht om klager voor drie keer drie weken, met een maximum van 9 weken te mogen insluiten in het kader van Verplichte zorg.

De rechtbank gaat mee met de formulering van de officier van justitie maar beslist tot beperking van de duur van de insluiting tot drie keer één week. Dit betekent dat de insluiting vanaf 2 mei 2020 niet meer gebaseerd was op de zorgmachtiging. Als de klager langer dan een week ingesloten had mogen worden, dan had dat in de zorgmachtiging moeten staan. De rechter heeft dat uitdrukkelijk niet beslist, want hij is afgeweken van het verzoek om drie keer drie weken te mogen insluiten.

Dit houdt, volgens de advocaat in dat er geen toestemming was om klager langer dan één week in te sluiten of dat vaker dan drie keer één week te doen. Verweerders beroepen zich op het Haviltex-criterium, echter de advocaat is van mening dat het hier niet gaat om wat verweerders hebben bedoeld, maar om wat de rechtbank heeft bedoeld. Hierbij verwijst de advocaat naar de beschikking in een andere zaak, waarin de rechter in een vergelijkbare situatie heeft geschreven dat indien insluiting waarin de machtiging voorziet (drie keer 1 week) langer duurt dan 1 week, de instelling nadere aanvulling dient te verzoeken van de zorgmachtiging.

Op 11 mei 2020 heeft de officier van justitie de strafrechter verzocht om wijziging van de zorgmachtiging, in die zin dat klager gedurende de gehele duur van de zorgmachtiging ingesloten zou mogen worden. De raadkamer heeft zich bij beschikking van 28 mei 2020 onbevoegd verklaard en de zaak doorverwezen naar de civiele rechter. Bij beschikking van 2 juni 2020 zijn de verzoeken afgewezen door de civiele rechter.

De advocaat is van mening dat wanneer de rechtbank niet tijdig beslist op het verzoek tot wijziging van de zorgmachtiging, om welke reden dan ook, er een spoedmachtiging dient te worden aangevraagd bij de rechtbank voor voortzetting van de beperkingen die zijn opgenomen in de oorspronkelijke zorgmachtiging. Verweester heeft dit nagelaten. De wet biedt geen voorziening voor dit soort onvoorziene zaken, echter men had kunnen kiezen om als noodmaatregel een crisismaatregel op te leggen en de rechtbank nogmaals te verzoeken uitspraak te doen over het verzoek tot wijziging van de zorgmachtiging. De advocaat heeft deze oplossing van dergelijke situaties waarin de wet niet toereikend is overlegd met deskundigen en ook deze zagen dit als de enige oplossing voor dergelijke situaties.

De officier van justitie heeft er per abuis voor gekozen het verzoek aanhangig te maken bij de strafkamer, deze zijn zich waarschijnlijk niet bewust geweest van de spoedige reactietermijnen. De civiele kamer reageerde vervolgens wel binnen de gestelde, korte, termijn. De gang van zaken bij de rechtbank en officier van justitie rechtvaardigt niet dat de beperking gedurende drie weken is voortgezet.

Verzoek tot schadevergoeding

Van 2 mei tot 2 juni 2020 acht de advocaat het verblijf van klager in de separeer onrechtmatig. Wanneer uitgegaan wordt van 3 opvolgende weken van insluiting op grond van de zorgmachtiging, dan is het verblijf van klager in de separeer van 15 mei 2020 tot 2 juni 2020 in ieder geval onrechtmatig. De Raad van Bestuur beroept zich in de reactie op de gevraagde schadevergoeding op het feit dat het voor Lentis allemaal ongelukkig verlopen is. De schadevergoeding is echter niet gebaseerd op hoe het voor de organisatie verlopen is, maar juist voor klager en het leed wat hem is aangedaan. Dat doet niets af aan de hoogte van de gevraagde schadevergoeding. De advocaat heeft de hoogte van de gevraagde schadevergoeding, á 80 euro per dag, afgeleid van eerdere strafzaken. In de beschikking van de rechtbank van 2 juni 2020 is te lezen dat de psychiater ter zitting heeft aangegeven dat er in de afgelopen weken geen incidenten hebben plaatsgevonden en dat hij niet meer achter het verzoek van de officier van justitie staat. Toch is de verplichte zorg gehandhaafd tot 2 juni 2020. De afspraken over versoepeling van de maatregelen zijn pas op 2 juni 2020 met klager gemaakt.

Het verweer

Verweerder heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klager is gezien het risico op onvoorspelbare agressieve incidenten naar verpleegkundigen, op 24 april 2020 met zorgmachtiging rechtstreeks in de separeer van de Kliniek Groningen geplaatst. Tijdens het opnamegesprek is met klager de opnameduur van twee weken verblijf in de separeer besproken, met als doel observatie, diagnostiek en behandeling als er sprake is van een behandelbaar toestandbeeld. Na de twee weken zal geëvalueerd worden en besproken welke vervolgstappen genomen moeten worden. Op 26 april 2020 is klager na een agressie-incident waarbij politie inzet noodzakelijk is geweest terug in de separeer geplaatst. Ook nadien is meermaals getracht klager te mobiliseren vanuit separatie naar de afzondering en van daaruit naar de afdeling. Het contact met andere patiënten verliep moeizaam, klager vond dat moeilijk, hij wilde liever zelf ook in de afzondering blijven.

Op 8 mei 2020 wordt in overleg met de geneesheer directeur afgesproken een aanvraag in te dienen voor wijziging van de zorgmachtiging omdat de verwachting was dat de lopende zorgmachtiging waarin was bepaald dat maximaal drie keer één week insluiting mogelijk was, niet toereikend is. De verpleging zal klager stapsgewijs met behulp van de beveiliging mobiliseren, maar niet tot op de afdeling.

Gezien het onvoorspelbare agressieve gedrag en de extreme prikkelgevoeligheid van klager, wordt het niet verantwoord geacht om klager op de afdeling te laten verblijven. Binnen de kliniek zijn er vanwege de veiligheid geen mogelijkheden om klager op de afdeling te laten verblijven. Er is meermaals contact geweest met andere instellingen over opname in een FPK, echter door plaatsgebrek was overplaatsing naar een andere instelling op korte termijn niet mogelijk.

Als de situatie het toeliet werden de vrijheden van klager uitgebreid door hem in afzondering te plaatsen. Een verblijf buiten de separeer / afzondering werd echter niet verantwoord geacht. Op 15 mei 2020 is het separatieprogramma van klager aangepast, de bewegingsruimte en het aanbod van activiteiten is flink verruimd. Op 17 mei 2020 wordt het programma opnieuw verruimd. Op 25 mei 2020 worden de vrijheden van klager tijdelijk ingeperkt vanwege dreigend gedrag naar verpleegkundigen. Op 26 mei 2020 zijn de vrijheden weer verruimd. Vanaf 2 juni 2020 tot aan de datum van ontslag verblijft klager vrijwillig in afzondering met vrijheden. Het beleid rondom de behandeling van klager is dagelijks geëvalueerd en gerapporteerd in de behandelrapportages art.39/38 uitvoering verplichte zorg Wvvgz. Daarnaast hebben er 84-uurs, 252-uurs en 504-uurs consultaties plaatsgevonden door onafhankelijke psychiaters. De conclusie was steeds dat gezien de setting van de kliniek dit niet verder kon worden veranderd maar dat wel gekeken kon worden naar uitbreiding van de vrijheden. Verweerster erkent dat er sprake was van een lastige situatie voor klager. Klager heeft vaak het gevoel gehad dat hij was overgeleverd aan de situatie, dat vindt verweerster betreurenswaardig. Zeker wanneer duidelijk is hoeveel aandacht en betrokkenheid er is geweest.

De motivering bij het verzoek tot verlenen van de zorgmachtiging voor de insluiting van klager, indien geïndiceerd, gedurende de opname luidt "*patiënt is bekend met fysiek agressieve gedragingen. Insluiting kan dus volstrekt geïndiceerd en noodzakelijk zijn*". Het uitgangspunt is steeds geweest dat de separatie maximaal drie weken kon voortduren. In de beschikking dd. 22 april 2020 is geen nadere uitleg gegeven aan de beperking van maximaal drie keer één week insluiten. Uit niets blijkt dat insluiten niet aaneengesloten zou mogen worden toegepast. Uit de motivering in het zorgplan (maximaal drie weken, eventueel aaneengesloten) kan worden geconcludeerd dat het altijd de bedoeling van de zorgverlener is geweest om klager eventueel ook aaneengesloten te kunnen insluiten. Hierbij sluit verweerster aan bij het Haviltex criterium, namelijk wat de bedoeling was. Nu er in de beschikking geen nadere voorwaarden zijn gesteld aan de toepassing van de duur, mocht verweerster daaruit opmaken dat insluiting ook aaneensluitend zou mogen worden toegepast. Materieel gezien is recht gedaan aan de bedoeling. Op het moment dat duidelijk werd dat de maximale drie weken niet voldoende zouden zijn, is het verzoek tot wijziging van de zorgmachtiging gedaan. Dit is bij de strafrechter terecht gekomen terwijl dit de civiele rechter had moeten zijn. Lentis heeft zijn uiterste best gedaan om het proces op tijd te doorlopen.

Volgens de advocaat zou uitgegaan moeten worden van artikel 8:12 lid 6 van de Wvvgz, verweerster is uitgegaan van de toelichting op de Wvvgz. Verweerster heeft het opgevat als op het moment dat het wijzigingsverzoek is gedaan de beperkingen mogen worden voortgezet totdat het wijzigingsverzoek wordt toegewezen of totdat de rechtbank aangeeft dat de beperkingen moeten stoppen. Verweerster is uitgegaan van een situatie waarin er juist geen sprake was van een noodsituatie zoals in de Wvvgz omschreven, verweerster was in de veronderstelling dat de zorgmachtiging doorliep tot de beslissing van de rechtbank op het wijzigingsverzoek. De jurist gezondheidsrecht vult aan dat de juridische overwegingen hier tegenover het verlenen van goede zorg zijn komen te staan. Als hulpverlener kom je in dergelijke situaties in een onmogelijke patstelling terecht.

Verzoek tot schadevergoeding

De Raad van Bestuur is van mening dat in deze klachtzaak omstandigheden een rol hebben gespeeld waar Lentis niet of nauwelijks invloed op heeft gehad. Klager is vanwege een beslissing van de strafrechter (ex art. 2:3 Wfz jo art. 6:5 Wvvgz) opgenomen in de reguliere GGZ. Voor deze doelgroep heeft de reguliere GGZ geen passend zorgaanbod en de reguliere GGZ is niet toegerust op het beveiligingsniveau dat deze patiënten vaak nodig hebben. Voor de bepaling van de schadevergoeding scharen verweerster en de jurist gezondheidsrecht zich achter de beweegredenen van de advocaat. Het gaat om de schade voor klager. Klager mag niet de dupe zijn van hetgeen procedureel niet goed is verlopen bij de rechtbank. De schadevergoeding moet klager toekomen op basis van de in de wet gestelde principes.

Wanneer de commissie tot de conclusie zou komen dat het insluiten onrechtmatig is geweest voor een bepaalde periode, dan heeft klager recht op schadevergoeding en ook de Raad van Bestuur acht een bedrag van 80 euro per dag in beginsel niet onredelijk maar zij verzoekt rekening te houden met voornoemde omstandigheden en een schadevergoeding toe te kennen van 40 euro per dag.

Overwegingen en conclusies van de klachtencommissie

Op grond van artikel 10:3 Wvvgz kan de betrokkene, de vertegenwoordiger of een nabestaande van betrokkene een schriftelijke en gemotiveerde klacht indienen bij de klachtencommissie over de nakoming van een verplichting of een beslissing op grond van de in dat artikel opgesomde artikelen uit de Wvvgz.

De klachtencommissie gaat uit van de volgende feiten:

Op 22 april 2020 is een zorgmachtiging verleend voor klager in het kader van artikel 6:4 Wvvgz voor de duur van een half jaar, te weten tot 22 oktober 2020, met daarin (voor zover relevant) de volgende maatregel die in het kader van verplichte zorg kan worden genomen:

- insluiten (6 maanden, met dien verstande maximaal 3 keer 1 week, totaal 3 weken);

Klager is op 24 april 2020 opgenomen in de Kliniek Groningen. Op 11 mei 2020 is een aanvraag tot wijziging van de zorgmachtiging ingediend in het kader van artikel 8:12 lid 1 Wvvgz waarin wordt gevraagd de volgende onderdelen toe te voegen:

- Insluiting (separeren), voor de gewenste duur van 6 maanden;
- Uitoefenen van toezicht op betrokkene voor de gewenste duur van 6 maanden;
- Overplaatsing naar een FPC/FPK (bij beschikking is deze situatie niet voorzien).

Bij beschikking van 28 mei 2020 heeft de strafrechter zich onbevoegd geacht en het verzoekschrift wordt doorverwezen naar de civiele rechter. Bij beschikking van 2 juni 2020, schriftelijk uitgewerkt en ondertekend afgegeven op 3 juni 2020, wijst de rechtbank Noord Nederland het wijzigingsverzoek af.

Insluiting drie keer één week

De beschikking van de rechtbank Noord Nederland dd. 22 april 2020 geeft aan dat klager in het kader van de zorgmachtiging drie keer één week, totaal drie weken mag worden ingesloten. Niet nader is gespecificeerd of deze drie weken opeenvolgend toegepast kunnen worden of dat er expliciet sprake dient te zijn van drie losse periodes van maximaal één week, onderbroken door een gespecificeerde minimale periode. Vanuit het dossier ziet de klachtencommissie dat er dagelijks is geëvalueerd of de separatie nog noodzakelijkerwijs diende te worden toegepast. Ook hebben er consultaties plaatsgevonden door onafhankelijke psychiaters. De regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen acht de uitleg van verweerders van de in de zorgmachtiging van 22 april 2020 genoemde periodes van insluiting een redelijke. In de beschikking is niet opgenomen dat de periodes van drie maal 1 week niet opvolgend mogen zijn. Daarnaast zijn de periodes op redelijke wijze ingevuld, gelet op de feitelijke gang van zaken waarbij de insluiting/separatie steeds is geëvalueerd en nader geconsulteerd, zodat ook niet gezegd kan worden dat de wijze van uitvoering geen recht doet aan wat in de zorgmachtiging van 22 april 2020 stond. De klachtencommissie is dan ook van oordeel dat niet in strijd is gehandeld met hetgeen in de zorgmachtiging van 22 april 2020 omtrent de periode van insluiting/separatie is opgenomen.

Grondslag verplichte zorg vanaf 15 mei 2020

Op 11 mei 2020 heeft verweerster een wijzigingsverzoek ingediend voor de zorgmachtiging bij de officier van justitie. Doordat de officier van justitie het wijzigingsverzoek vervolgens heeft voorgelegd aan de strafrechter en niet aan de civiele rechter, is er vertraging opgetreden in de uitspraak op het wijzigingsverzoek. Uiteindelijk heeft de civiele rechter op 2 juni 2020 het wijzigingsverzoek afgewezen.

Vanuit de in de zorgmachtiging toegekende periode van drie keer één week voor insluiting verliep de grondslag voor insluiting op 15 mei 2020. De klachtencommissie heeft begrepen dat verweerders van mening zijn dat in de periode daarna de verplichte zorg kon worden gebaseerd op artikel 8:12, lid 7 Wvvgz.

Uit dat artikellid volgt dat tijdelijk verplichte zorg kan worden verleend onder meer tot op een verzoek om wijziging van de zorgmachtiging is besloten.

De advocaat betwist dat dit kan omdat er geen sprake was van tijdelijk verplichte zorg, terwijl artikel 8:12 Wvvgz daar wel over gaat. Hij heeft aangegeven dat de Wvvgz de wijziging van de zorgmachtiging niet regelt als er geen sprake is van tijdelijke verplichte zorg. De enige optie zou zijn om een nieuwe zorgmachtiging aan te vragen.

De klachtencommissie heeft begrepen dat de rechtbank Noord-Nederland in een beschikking van 22 april 2020 de officier van justitie ontvankelijk heeft verklaard in een verzoek om wijziging van de zorgmachtiging (vindplaats ECLI:NL:RBNNE:2020:1771) zonder voorafgaande tijdelijk verplichte zorg.

De klachtencommissie is van oordeel dat die beslissing nog niet meebrengt dat ook de overige onderdelen van artikel 8:12 Wvvgz van toepassing zijn in geval van een verzoek tot wijziging van de zorgmachtiging zonder voorafgaande tijdelijke verplichte zorg. Gelet hierop is de klachtencommissie van oordeel dat de verplichte zorg vanaf 15 mei 2020 geen grondslag meer had en niet meer rechtmatig was.

Verder is het in dit geval van belang te benoemen dat door de rechtbank het verzoek om wijziging van de zorgmachtiging is afgewezen nadat de zorgverantwoordelijke op de zitting van 2 juni 2020 had aangegeven dat er in de afgelopen weken geen psychiatrisch toestandbeeld en agressie meer waren waargenomen bij klager, dat hij medicatie gebruikt en dat er geen incidenten meer zijn geweest.

Aangegeven is dat hij niet meer achter de verzoeken staat. Nu vermeld staat dat er in "de afgelopen weken" sprake was van een andere situatie is om inhoudelijke redenen niet goed te volgen waarom de insluiting toch tot 2 juni 2020 heeft geduurd.

De regionale klachtencommissie benadrukt dat duidelijk is dat het de bedoeling is geweest van verweerders om de perioden van verplichte zorg zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten en dat geen sprake is geweest van moedwillige benadeling van klager. Dit neemt echter niet weg dat door het ontbreken van een juridische grondslag, de separatie / afzondering vanaf 15 mei 2020 niet had mogen voortduren. Vanaf 2 juni 2020 verbleef klager vrijwillig in de afzondering. De onrechtmatige insluiting heeft gedurende achttien kalenderdagen plaatsgevonden.

De klachtencommissie verklaart de klacht over de uitvoering van de verplichte zorg door middel van insluiting in de periode 15 mei 2020 tot 2 juni 2020 **gegrond** en voor de overige periode **ongeground**.

Het verzoek om schadevergoeding

Gelet op het feit dat de klacht gegrond is voor het de periode van 15 mei tot 2 juni betreft en klager gemotiveerd heeft aangegeven dat hij schade heeft geleden is de klachtencommissie van oordeel dat een schadevergoeding van 1280 euro billijk is.

Beoordeling

De regionale klachtencommissie

- verklaart de klacht over uitvoering van de verplichte zorg door middel van insluiting in de periode 15 mei 2020 tot 2 juni 2020 **gegrond** en voor het overige **ongeground** en
- kent aan klager ten laste van de zorgaanbieder een schadevergoeding van €1280,= euro toe, voor wat betreft de periode van 15 mei tot 2 juni 2020 en wijst het meer of anders verzochte af.

Vervolg

Klager en de zorgaanbieder kunnen op grond van artikel 10:7 lid 2 Wvvgz, een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de bevoegde rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.

Aldus gegeven te Groningen op 29 juli 2020, door de voorzitter van de regionale klachtencommissie, en de leden in aanwezigheid van de ambtelijk secretaris.

ambtelijk secretaris klachtencommissie

Secretariaat:
Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen
Postbus 128
9470 AC ZUIDLAREN

Deze uitspraak is verstuurd op 12 augustus 2020.